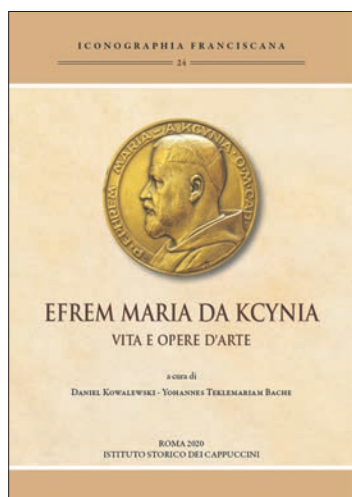

CRÍTICA LITERÀRIA

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA
Caputxí

Una immersió en la Teologia de la Bellesa

**DANIEL KOWALEWSKI
YOHANNES TEKLEMARIAM
BACHE**

Efrem Maria da Kcynia
Vita e opere d'arte
(Iconographia franciscana,
24) Roma
Istituto Storico dei
Cappuccini, 2020, 267 pàg.

El caputxí polonès Stanislaw Klawitter (Efrem Maria de Kcynia, 1894-1970) s'havia format artísticament a l'escola monàstica de Beuron i, una volta acabada la guerra civil espanyola els framenors caputxins de Catalunya sol·licitaren la col·laboració de l'artista polonès per intervenir en la decoració d'alguna de les esglésies conventuals llavors en procés de restauració, o de reconstrucció. Fra Efrem assumí el repte personal de decorar la cripta del santuari barceloní de Pompeia; un dels espais d'arquitectura interior més reeixit creat per la nova arquitectura religiosa de la postguerra (vegeu pàg. 27-28 i 200-203).

En aquesta monografia que comentem per als lectors de *Catalunya Cristiana* s'aproxima la figura d'Efrem de Kcynia en el seu vessant de pintor, escultor, il·lustrador i vitraller; car és l'autor d'unes de les més expressives i magnífiques obres d'art religiós contemporani que, al seu dia, foren elogiades pel papa Pius XI, i que avui hom troba repartides a Polònia, França, Itàlia, Espanya i, sobretot, a Bèlgica; país on gaudí de l'admiració del rei Leopold III i, particularment del seu protector i mecenes el cardenal Desideri J. Mercier.

Les creacions d'Efrem de Kcynia es caracteritzen per un llenguatge artístic senzill —molt franciscà— i de fàcil comprensió, però sempre embolcallades amb un suggeridor missatge, molt pregon, que ens submergeix en l'àmbit de la «Teologia de la Bellesa»; així —i només a tall d'exemple— cal assenyalar que és molt expressiva la catequesi bíblica visual, reflectida a través de la lluminositat dels vitralls que l'artista caputxí projectà per a l'església polonesa de Sant Josep a Inowroclaw (vegeu pàg. 250-257) i, molt particularment, cal destacar la suggeridora «Teologia Franciscana» irradiada per les 9 làmines que il·lustren l'edició estampada el 1923 del *Canticum Solis Sancti Francisci* i, també, semblantment la irradiada pel conjunt de les 28 il·lustracions de l'edició monumental de 1925, de les *Fioretti di San Francesco* (vegeu les pàg. 148-161).

Aquesta monografia no oblidarà pas de referir-se a les nombroses obres «menors» d'Efrem de Kcynia, puix que en el seu dia assoliren una gran projecció, com ara la que aconseguí amb la novadora portada de la revista polonesa, titulada *Rycerz Nepokalmiej*, que l'any 1922 fundà a Cracòvia el seu antic professor de filosofia, el franciscà conventual Maximilià Maria Kolbe, avui sant (vegeu les pàg. 13-14 i 138).

Aconsellem la lectura pausada d'aquesta monografia, que és una valuosa aportació a l'estudi de la iconografia franciscana i al coneixement de l'espiritualitat franciscana, a través d'una suggeridora immersió a la «Teologia de la Bellesa» que ens provoca l'art genuïnament franciscà de fra Efrem.

RAUXA

El nou puritanisme

Quan l'esperit religiós perd nervi i es degrada, s'agafa desesperadament a la intransigència del puritanisme. Aquesta recerca d'una puresa moral en l'actitud personal i comunitària està tan arrelada en el cor humà, que sobreviu a la mateixa religió; tant és així que, avui, en un context social que majoritàriament no té en compte Déu, el puritanisme continua sorprenentment tant o més viu que abans, encara que adaptat a unes formes diferents. Als nostres dies, un dels àmbits que més propicia l'obsessió per la puresa és la gastronomia. La moral que regeix el moviment vegà —i que exclou de manera estricta qualsevol aliment d'origen animal— pot arribar a ser tan rigorista i exagerada que denota que la motivació de fons va molt més enllà de la preocupació per la pròpia salut o la cura dels animals. Quan s'arriba a l'extrem de no voler menjar amb plats o coberts que hagin estat en contacte amb carn, assistim amb perplexitat a la rebrotada de la branca més intransigent de l'antic esperit fariseu. Ara, com aleshores, s'exigeix una separació estricta entre les coses que es consideren pures i les impures, i la suspicàcia recau sobre qui no veu la necessitat de complir aquestes normes. Al capdavall, s'acaba establint una distància no ja entre aliments, sinó sobretot entre persones; aquest vell esperit purità no pot admetre que la redempció sigui per a tothom, desconeix la possibilitat de perdó i l'existència de la misericòrdia.

EDUARD BRUFAU